

บทความวิชาการ

ความสำคัญของสัญวิทยาและมายาคติ
ต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่

The Significance of Semiotics and Ideology in the Study
of Postmodern Public Administration

สุริยานนท์ พลสิม¹

Suriyanon Pholsim²

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
เลขที่ 123 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002.

College of Local Administration, Khon Kaen University
No.123, Nai Mueang Subdistrict, Mueang Khon Kaen District,
Khon Kaen Province, 40002.

* Corresponding author E-mail: Suripho@kku.ac.th

วันที่รับบทความ : 4 เมษายน 2567 วันที่แก้ไขบทความ : 18 พฤศจิกายน 2567
วันที่ตอบรับ : 26 กันยายน 2567 วันที่เผยแพร่ : 14 ธันวาคม 2567

¹ ดร.สุริยานนท์ พลสิม อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² Dr.Suriyanon Pholsim, Lecturer, College of Local Administration, Khon Kaen University.

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอบทวิเคราะห์ว่าด้วยทฤษฎีสัญญาวิทยากับมายาคติต่อความสำคัญในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ รวมถึงมุ่งศึกษาอิทธิพลของสัญญาวิทยาและมายาคติต่อการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ด้วย

ผลการศึกษาพบว่า ในภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความไร้ระเบียบเป็นสังคมแห่งสัญญา และปรากฏการณ์ทางสังคมต่างถูกเคลือบฉาบไปด้วยมายาคติ การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยระเบียบวิธีการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบสัญญาวิทยาและการวิเคราะห์มายาคติร่วมกับวิธีการศึกษาแบบอื่น ๆ ตลอดจนสัญญาวิทยาและมายาคติยังเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ใน 5 ประการ

ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะว่า ระเบียบวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เชิงวิพากษ์มากขึ้น โดยการบูรณาการแนวคิด เรื่อง สัญญาวิทยาและมายาคติ จะช่วยขยายพรมแดนองค์ความรู้ และระเบียบวิธีของสาขารัฐประศาสนศาสตร์ให้กว้างขวางขึ้น

คำสำคัญ: สัญญาวิทยา, มายาคติ, รัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่, รัฐประศาสนศาสตร์เชิงวิพากษ์

ABSTRACT

This article aims to analyze the application of semiotics and ideology in postmodern public administration studies. It also examines their influence on understanding these phenomena.

The study reveals that in the postmodern era characterized by disorder and a society dominated by signs, where social phenomena are often masked by various ideologies the study of postmodern public administration must adopt a semiotic approach and analyze ideologies in conjunction with other methodological frameworks. Semiotics and ideology are identified as essential concepts for examining postmodern public administration phenomena in five specific ways.

The author suggests that methodological approaches in postmodern public administration studies should emphasize more critical perspectives. Integrating the concepts of semiotics and ideology is recommended to expand the boundaries of knowledge and methodology within the field of public administration.

Keywords Semiology, Mythology, Postmodern Public Administration, Critical Public Administration

1. ความนำ

ธรรมชาติของการศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีลักษณะที่โดดเด่นคือ ความเป็นพหุศาสตร์ (multidisciplinary) ที่สามารถบูรณาการศาสตร์ ระเบียบวิธีหรือองค์ความรู้จากสาขาวิชาอื่น ๆ มาปรับใช้ในสาขาวิชาของตนเองได้อย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม ภาวะความเป็นพหุศาสตร์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของระเบียบวิธีและองค์ความรู้ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งยังมีทฤษฎีมหภาคหรือทฤษฎีหลักของสาขาวิชา (grand theory) อยู่เพียงน้อยนิดเมื่อเทียบกับสายสังคมศาสตร์อื่น ๆ หนึ่งในสาเหตุหลักก็เนื่องมาจากรัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ก่อกำเนิดมาได้ไม่นาน และนักทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นงานวิจัยที่ยึดโยงกับบริบทหรือข้อเท็จจริงของระบบเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (van Thiel, 2022, pp. 4-5; Riccucci, 2010) ดังนั้น แนวคิดหลักของสาขาวิชาจึงปรับเปลี่ยนความสนใจไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้ทฤษฎีหลักในระดับมหภาคของสาขาวิชาเกิดขึ้นน้อย

นับตั้งแต่มีการก่อตัวของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ก็เริ่มมีการถกเถียงถึงสถานภาพของวิชาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนจุดเน้นเชิงระเบียบวิธีในการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ก็ยังคงแปรเปลี่ยนไปตามพลวัตของเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ในยุครัฐประศาสนศาสตร์ดั้งเดิม นักวิชาการในยุคนั้นมุ่งเน้นระเบียบวิธีการศึกษาแบบปฏิฐานนิยม (positivism) เป็นที่ตั้งหลักในการศึกษาปรากฏการณ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในบริบทต่าง ๆ จนเกิดเป็นทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ที่เน้นระบบกฎเกณฑ์ตายตัว และมีความเป็นวิทยาศาสตร์สูง เช่น การจัดการแบบราชการตามแนวทางของเวเบอร์ (Weberian Bureaucracy) หรือหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Taylor's scientific management) กระทั่งรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคปัจจุบันเริ่มให้ความสนใจกับการนิยามคุณค่าของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในบริบทใหม่ที่ปฏิเสธวิธีการแบบปฏิฐานนิยมและหันมาตั้งคำถามกับความเป็นตัวแทน (representation) และความชอบธรรม (legitimacy) ในการบริหารรัฐกิจมากขึ้น (ประโยชน์ ส่งกลิ่น, 2561)

อีกทั้ง ยังให้ความสนใจกับความเป็นจริงและความซับซ้อนของสังคม รวมถึงตระหนักต่อข้อเท็จจริงว่าด้วยข้อจำกัดขององค์ความรู้ในสาขาวิชานำมาสู่ระเบียบวิธีใหม่ ๆ ที่มุ่งเชื่อมโยงรัฐประศาสนศาสตร์เข้ากับสังคมมากยิ่งขึ้นด้วย เช่น ทฤษฎีเครือข่ายภาคีภิบาล (Collaborative Governance) หรือการอภิบาลภาครัฐแนวใหม่ (New Public Governance) เป็นต้น (Frederickson & Kevin, 2018; Torfing & Traintafillou, 2013)

อย่างไรก็ตาม ภาวะสังคมโลกยุคหลังสมัยใหม่ได้สะท้อนให้เห็นว่า พลวัตการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กลายเป็นสังคมแบบแตกกระจายและแยกส่วน ซึ่งแบบแผนทางเศรษฐกิจและสังคมมีรูปแบบไม่แน่ชัดและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (disrupted society) ส่งผลให้การแสวงหาคำรู้หรือระเบียบวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละยุคสมัยอยู่เสมอเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จึงต้องปรับเปลี่ยนระเบียบวิธีหลักจากปฏิฐานนิยม (Positivism) มาสู่การศึกษาแบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นความเป็นเหตุผล (rationalization) และความวิทยาศาสตร์ แต่จะต้องให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีที่มุ่งแสวงหา “ความจริง (reality)” การวิพากษ์ การตีความหมายปรากฏการณ์ การรื้อสร้าง ระบบภาษา หรือระเบียบวิธีอื่น ๆ ที่ศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างละเอียดลึกซึ้งด้วย เพื่อให้พรมแดนองค์ความรู้และระเบียบวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (ธีรยุทธ บุญมี, 2558)

บทความนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาการนำแนวคิดสัญวิทยา (Semiology) ของโซซูร์ และการวิเคราะห์มายาคติ (Mythology) ของบาร์ตส์ มาอธิบายและวิเคราะห์ถึงแนวทางในการปรับใช้แนวคิดดังกล่าวกับระเบียบวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ภายใต้กรอบแนวคิดสัญวิทยาและการวิเคราะห์มายาคติ ซึ่งวิธีวิทยาว่าด้วยการตีความในเชิงสัญวิทยาและการวิเคราะห์มายาคติยังเป็นถูกนำมาใช้ในงานศึกษาวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์อย่างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบวิธีการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เชิงวิพากษ์ (critical public administration)

2. สัญวิทยา (Semiology) และมายาคติ (Myth)

แนวคิดที่ว่าด้วยสัญวิทยา มีต้นกำเนิดมาจากเฟอร์ดีน็อง เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) นักภาษาศาสตร์และโครงสร้างนิยมร่วมสมัยชาวเบลเยียม ผู้พัฒนาแนวคิดสัญวิทยาหรือสัญศาสตร์ขึ้นมา เพื่อวิเคราะห์และตีความหมายของสัญลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดสัญวิทยาของโซซูร์นี้ ส่งผลกระทบต่อแวดวงวิชาการในสาขาภาษาศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นวงกว้าง เพราะสัญวิทยานี้ได้เปิดมุมมองและแนวทางในการวิเคราะห์และตีความหมายปรากฏการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ ให้กับนักวิชาการในเชิงวิพากษ์ เพื่อทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์และปรากฏการณ์ทางสังคมผ่านการศึกษาโครงสร้างในเชิงลึกด้วยระเบียบวิธีการศึกษาเชิงโครงสร้างแบบระบบภาษา ซึ่งแนวคิดสัญวิทยาของโซซูร์มองว่าภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ นั้นมีความเป็นระบบซ่อนอยู่ โดยโซซูร์แยกระบบดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน (Saussure, 1981) ได้แก่ ตัวหมาย (signifier) และสิ่งที่ถูกหมาย (signified)

สำหรับตัวหมาย (signifier) หรือสัญลักษณ์ นั้น คือ “สิ่งใด ๆ” หรืออะไรก็ตามที่ทำให้เกิด “ความหมาย” เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ เช่น เครื่องหมายสัญลักษณ์ ประติมากรรม ภาพวาด คำพูด ภาษา รวมถึงเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ฯลฯ ส่วน สิ่งที่ถูกหมาย (signified) คือ ความคิดหรือความหมายที่เกิดขึ้นประกอบตัวหมาย (signifier) ซึ่งสร้างการรับรู้ให้เกิดขึ้น (ธีรยุทธ บุญมี, 2558) เช่น เมื่อเรามองเห็นรูปปั้นของพระพุทธรูปที่อยู่ในวัด “รูปปั้นพระพุทธรูป” ที่เรามองเห็นซึ่งเกิดภาพขึ้นในระบบความรู้สึกรับรู้ของเรา ก็คือ ตัวหมาย (Signifier) ส่วนความหมายที่เราเข้าใจและรับรู้ว่าสิ่งนั้น คือ พระพุทธรูปที่มีคุณค่าประจำศาสนาพุทธ ซึ่งเราต้องให้ความเคารพบูชาและหากล่วงละเมิดด้วยกายหรือวาจา ก็อาจเป็นบาปติดตัว ก็คือ ความคิดที่ถูกหมาย (signified) ซึ่งเกิดขึ้น เพื่อให้คุณค่าและสร้างการรับรู้ให้แก่ตัวหมาย (signifier) นั้นเอง (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) ดังนั้น การวิเคราะห์สัญวิทยา (semiology) ของโซซูร์หลัก ๆ จึงประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ตัวหมาย และความคิดที่ถูกหมาย

อย่างไรก็ตาม ความน่าสนใจของแนวคิดสัญวิทยาอยู่ที่การตีความหมายของสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ อาจมีความหมายที่แตกต่างให้ความหมายไปในทิศทางที่แตกต่างออกไปจากความหมายเดิม หรือไม่เกี่ยวข้องกับตัวสัญลักษณ์เลยก็ได้ ซึ่งโรล็องด์ บาร์ต (Roland Barthes) ได้นำเอาแนวคิดสัญวิทยาของโซซูร์ไปพัฒนาต่อยอดจนเกิดเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ “มายาคติ (myth)” ซึ่งมีแนวคิดหรือระเบียบวิธีที่มุ่งแสวงหาความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้สัญลักษณ์หรือชุดความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมา และเคลือบฉาบสัญลักษณ์ดังกล่าวนั้นอยู่ ดังที่ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2551) กล่าวว่า “มายาคติจะนำสัญลักษณ์ในระดับของภาษามาบิดเบือนความหมาย ให้ความหมายเดิมอยู่ไกลจนเรามองข้ามไป และใส่เฉพาะสิ่งที่มายาคติต้องการให้เรารับรู้เข้าไปแทน ซึ่งมายาคติเหล่านี้จะเข้าไปกับการรับรู้ของคนในสังคม... มายาคติจะทำให้ผู้คนมองหรือเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นธรรมชาติ ไม่มีการปรุงแต่ง จึงเป็นการสร้างความบริสุทธิ์ ความชอบธรรมให้กับความหมายสัญลักษณ์ มายาคติจึงเป็นระบบสัญลักษณ์ที่ผัน (inflexion) ตัวเองสู่ระบบความจริง”

3. รัฐประศาสนศาสตร์ยุคก่อน-ระหว่าง-หลังสมัยใหม่

การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เปลี่ยนแปลงและดำรงอยู่อย่างมีพลวัต ในยุครัฐประศาสนศาสตร์ดั้งเดิมหรือยุคก่อนสมัยใหม่ มุ่งให้ความสำคัญกับแนวคิดที่ล้าสมัย และระเบียบวิธีในการศึกษาถูกรวบงำโดยความเชื่อของสังคมที่ไม่อนุญาตให้ตั้งข้อสงสัยหรือตีความกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในสังคมมิติต่าง ๆ กระทั่งในยุครัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่ที่ระเบียบวิธีการแบบวิทยาศาสตร์และการแสวงหาความรู้แบบปฏิฐานนิยมเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น ระเบียบวิธีการศึกษาในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ จึงมุ่งเน้นความสนใจไปที่การศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ที่มุ่งพิสูจน์หรืออธิบายปรากฏการณ์ทางการบริหารภาครัฐและการเมืองอย่างมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในส่วนนี้จะอธิบายถึงพัฒนาการของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ใน 3 ยุคหลักกว่า มีจุดเน้นเชิงระเบียบวิธีในการศึกษาอย่างไรนับตั้งแต่รัฐประศาสนศาสตร์ยุคก่อนสมัยใหม่ ยุคสมัยใหม่ และยุคหลังสมัยใหม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-modernity) แนวคิดเรื่อง “เทวสิทธิ์” หรืออำนาจในการปกครองประเทศมีความสัมพันธ์โดยตรงกับเทพเจ้าหรือบรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ “อำนาจสมบูรณ์” ในการปกครองประเทศอยู่ที่ผู้มีฐานะเป็น “ผู้มีบุญญาธิการ” ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงต่อสถานะของผู้ปกครองหรือกษัตริย์ ตลอดจนผู้นำศาสนา ซึ่งมีศูนย์กลางของอำนาจอยู่ที่เทพเจ้า ซึ่งมนุษย์ไม่ได้รับอนุญาตให้ตั้งข้อสงสัยใด ๆ ต่อการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น เพราะถือว่าทุกสิ่งล้วนเป็นความจริงที่สมบูรณ์ (Absolutism) ที่ถูกกำหนดโดยพระเจ้าหรือผู้ปกครอง ดังนั้น ในยุคก่อนสมัยใหม่ ความเชื่อทางศาสนาและแนวคิดเทวสิทธิ์มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการจัดการระเบียบอำนาจในการปกครองประเทศ อย่างไรก็ตาม สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคสมัยใหม่ (Modernity) หรือในยุคแห่งความรู้แจ้ง (Enlightenment) ได้เกิดการโต้แย้งและปฏิเสธแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคก่อนสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อหรือคติทางศาสนาและอำนาจของพระเจ้า อันเป็นผลมาจากการพัฒนา และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ ยุคสมัยใหม่เริ่มมีการพัฒนาระเบียบวิธีการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) มาปรับใช้ในช่วงศตวรรษที่ 17 และ 18 ซึ่งการศึกษาแบบปฏิฐานนิยมนี้ เป็นระเบียบวิธีในการศึกษาสังคมแบบวิทยาศาสตร์ มุ่งใช้ตรรกะเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอย่างชัดเจน จนนำมาสู่การก่อตัวของระเบียบวิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม การเมือง และรัฐประศาสนศาสตร์ในเชิงวิทยาศาสตร์ (scientific-oriented approach) ที่ให้ความสำคัญกับกฎ ระเบียบ โครงสร้าง ระบบ หรือการจัดการแบบวิทยาศาสตร์เป็นหลัก โดยในยุคสมัยใหม่นี้เองที่นักวิชาการในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ได้มุ่งนำเอาข้ออ้างหรือระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์มาปฏิเสธแนวคิดความเชื่อ หรือระเบียบวิธีดั้งเดิมในยุคก่อนสมัยใหม่ (Slattery, 2003) จนนำมาสู่การก่อตัวของแนวคิดสำคัญในการศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์ ปรัชญา หรือรัฐศาสตร์ เป็นวงกว้าง

เช่น แนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง สิทธิเสรีภาพ หลักปรัชญาการเมือง การแบ่งแยกอำนาจ สัญญาประชาคม ฯลฯ ซึ่งนักคิดคนสำคัญในยุคนี้ที่มีอิทธิพลต่อการวางรากฐานระเบียบวิธีทางการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่ เช่น ฮูม วอลแตร์ คานท์ ล็อค หรือ รูสโซ เป็นต้น (สุภางค์ จันทวนิช, 2557)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายยุคสมัยใหม่นี้ระเบียบวิธีแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) ได้ฝังรากฐานเข้าไปในการศึกษาทางปรากฏการณ์ทางสังคม และการเมืองอย่างเข้มข้นจนกลายเป็นระเบียบวิธีกระแสหลักที่ของนักวิชาการในยุคนั้นเป็นวงกว้าง เนื่องจากนักวิชาการมองว่า แนวทางแบบปฏิฐานนิยมเป็นวิธีในการแสวงหาความรู้และอธิบายปรากฏการณ์ที่แม่นยำ มุ่งการพิสูจน์ได้ในเชิงประจักษ์ ทำนายผลลัพธ์ได้ ที่สำคัญไปกว่านั้น คือ นักวิชาการในยุคสมัยนี้เชื่อว่า วิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบอื่นไม่สามารถแสวงหาความจริงได้ดีเท่ากับระเบียบวิธีศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์แบบปฏิฐานนิยม (Positivism) ซึ่งมีลักษณะเป็นลัทธิประจักษ์นิยม (Empiricism) ที่มนุษย์สามารถอธิบายและทำนายปรากฏการณ์สังคมได้โดยอาศัยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์ อย่างไรก็ตามแม้ว่าระเบียบวิธีแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) จะขยายตัวและได้รับการยอมรับเป็นวงกว้างแต่การศึกษาโดยมุ่งเน้นกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์มากเกินไปก็ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งมีซับซ้อนสูงได้อย่างสมบูรณ์ เพราะวิธีแบบปฏิฐานนิยมเน้นการแสวงหาความรู้ที่มีอยู่จริงตามธรรมชาติไม่อาจทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่มีความหมายหรือคุณค่าซ่อนเร้นอยู่ในปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ จึงนำมาอยู่ช่อถกเถียงของนักวิชาการในยุคโพสต์โมเดิร์น (นพพร จันทรนำชู, 2559) ที่มุ่งเน้นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมในเชิงวิพากษ์ เพื่อทำความเข้าใจกับความหมายและคุณค่าของปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างลึกซึ้งมากขึ้น

สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่หรือยุคโพสต์โมเดิร์น (postmodern public administration) เริ่มเกิดขึ้นในช่วงหลังปี 1918 ตามการจัดแบ่งของอาร์โนลด์ ทอยน์บี (Hassan, 2006) และแนวคิดเรื่องโพสต์โมเดิร์นเริ่มถูกนำมาใช้มากขึ้นในช่วงทศวรรษ 1960-1970 โดยเฉพาะในแวดวงศิลปะและวรรณกรรมผ่านผลงานของโรลิ่ง บาร์ตส์ แดริต้า และนิทเซ่ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทต่อการบุกเบิกทฤษฎีผู้ยุคโพสต์โมเดิร์น (ราม โชติคุด, 2550) ผ่านผลงานเขียนของ Lyotard (1984) เรื่อง *Postmodern Condition: A Report of Knowledge* โดยแนวคิดหลักของนักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่นี้ปฏิเสธระเบียบวิธีการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบวิทยาศาสตร์ตามแนวปฏิฐานนิยม เพราะมองว่า แนวทางดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางสังคม ไม่สามารถอธิบายความจริงได้อย่างสมบูรณ์ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม (Marini, 1971) จึงทำให้เกิดกลุ่มนักคิดในการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ขึ้น ซึ่งให้ความสำคัญกับแนวทางการศึกษาแบบปรากฏการณ์นิยม (phenomenology) มุ่งพัฒนาระเบียบวิธีเพื่อทำการศึกษาภาวะต่าง ๆ ในสังคมที่ซับซ้อน ไม่แน่นอนตายตัว และมีความไร้ระเบียบสูง ตลอดจนนักวิชาการในยุคหลังสมัยนี้ยังปฏิเสธการใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์มาศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมหรือแสวงหาองค์ความรู้ในทางรัฐประศาสนศาสตร์ด้วย (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546)

สำหรับภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ในมิติของกลไกทางเศรษฐกิจนั้น เป็นเรื่องการผลิตความหมายซ้ำในระบบเศรษฐกิจ ส่วนภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ในแง่ของวัฒนธรรมจะพบว่า ในปัจจุบันมีสถาบันทางสังคมที่หลากหลายซึ่งทำหน้าที่ผลิต “สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม” ให้ปัจเจกบุคคลในสังคมบริโภคผ่านการใช้ “สัญญาณ” รูปแบบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการผลิต สำหรับในแง่การเมืองยุคหลังสมัยใหม่นั้น มุ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาอำนาจที่ไม่มีอำนาจใดเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ และตั้งคำถามต่อแก่นแท้ และการดำรงอยู่ของอำนาจในสังคม (Sedgwick, 1995) ซึ่งในยุค

หลังสมัยใหม่พบว่า ความสัมพันธ์เชิงอำนาจมีความเป็นพลวัตสูง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยืดหยุ่นไม่ตายตัว และนักวิชาการในยุคหลังสมัยใหม่มองว่าอำนาจในปัจจุบันไม่ได้มีอยู่จริง อำนาจที่เกิดขึ้นในทางการเมืองเป็นเพียงเกมส์ทางการเมืองขนาดใหญ่ (Giant Play Station) ที่สามารถถูกยึดครอง ชี้นำ หรือเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การศึกษาอำนาจทางการเมืองในยุคหลังสมัยใหม่ จึงให้ความสำคัญกับการตีความหมายเชิงวิพากษ์ และการรื้อสร้าง เพื่อค้นหาความจริงภายใต้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ

สำหรับการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ในบทความนี้ ผู้เขียนมุ่งนำแนวคิดสัญวิทยาและการวิเคราะห์มายาคติมาอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญต่อระเบียบวิธีทางรัฐประศาสนศาสตร์แบบตีความ (interpretivist approach) ซึ่งสัญวิทยาและมายาคติถือเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาในทางภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์เป็นวงกว้าง แต่ในทางสาขารัฐประศาสนศาสตร์นั้นยังมีองค์ความรู้และระเบียบวิธีทางรัฐประศาสนศาสตร์เชิงตีความหรือเชิงวิพากษ์อยู่ค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบวิธีทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์โครงสร้างของสังคมด้วยระบบของภาษาผ่านการศึกษาระบวนการทางสัญศาสตร์ตามแนวทางของโซซูร์และการวิเคราะห์มายาคติตามแนวทางของบาร์ต ดังนั้น การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในยุคสังคมหลังสมัยใหม่ จึงต้องให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีเชิงวิพากษ์หรือการตีความเพื่อแสวงหาความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมากขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์แบบรื้อสร้าง (deconstructive analysis) เพื่อตีความหมายในหลากหลายลักษณะ และใช้วิธีสร้างความรู้ด้วยตนเองของสังคม (social constructivism) เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและทำความเข้าใจกับความเป็นจริง (reality) ต่าง ๆ ในปรากฏการณ์ทางสังคม การเมือง และรัฐประศาสนศาสตร์ (Bogason, 2001)

4. สัมวิทยาและมายาคติกับการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโพสต์โมเดิร์น

ในยุคสังคมโพสต์โมเดิร์น เป็นสังคมที่ประกอบสร้างไปด้วยสภาพเสมือนความจริงที่ล้ำเกินจริง รวมถึงปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ล้วนมีความหมายแฝงหรือความหมายอื่นที่ซ่อนเร้นอยู่ในปรากฏการณ์ดังกล่าว ดังนั้น การจะศึกษาวิเคราะห์หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคโพสต์โมเดิร์น จึงจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีเชิงการตีความ (Critical Approach) เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายและรื้อสร้าง เพื่อแสวงหาความหมายที่แท้จริงซึ่งแฝงอยู่ในปรากฏการณ์ทางสังคมนั้น ๆ

เมื่อกล่าวถึงทฤษฎีที่มีอิทธิพลต่อวงวิชาการด้านโครงสร้างทางสังคม และภาษาศาสตร์คงจะหนีไม่พ้นทฤษฎีสัญศาสตร์ของโซซูร์และแนวคิดการวิเคราะห์มายาคติของโรล็องด์ บาร์ตส โดยทฤษฎีสัญศาสตร์ หรือที่ส่วนใหญ่เรียกว่า สัมวิทยา (Semiology) นี้พัฒนามาจากแนวคิดเชิงโครงสร้างนิยมและนักทฤษฎีภาษาศาสตร์ร่วมสมัยชาวเบลเยียมอย่าง เฟอร์ดิน็อง เดอ โซร์ซู (Ferdinand de Saussure: 1857-1913) ซึ่งเป็นนักวิชาการผู้คิดค้นทฤษฎีสัญศาสตร์ (Since of Sign) ขึ้นมา และส่งผลกระทบต่อระเบียบวิธีในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมในสายภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสังคมวิทยาเป็นวงกว้าง นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา

ศาสตร์แห่งสัมวิทย่นี้ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมมิติต่าง ๆ ที่วางอยู่บนฐานของการทำความเข้าใจกับโครงสร้างในเชิงลึกผ่านวิธีการศึกษาโครงสร้างและระบบของภาษา ซึ่งแนวทางของโซซูร์ดังกล่าวนี้ ปฏิเสธระเบียบวิธีของกลุ่มนักคิดแนวปฏิฐานนิยม (Positivism) รุ่นก่อน ๆ เนื่องจากโซซูร์เสนอว่า “ภาษาและสิ่งที่มีอ้างอิงถึงเป็นคนละสิ่งกัน” ซึ่งภาษามี 2 ส่วน คือ ตัวหมายกับสิ่งที่ถูกหมาย (อัมพร อารังลักษณ์, 2558) มีผลทำให้กลุ่มนักคิดหลายสำนักหันมาสนใจแนวคิดสัมวิทยาเป็นวงกว้างและมีการนำระเบียบวิธีการศึกษาของสัมวิทยาดังกล่าวนี้ไปอธิบายการปรากฏการณ์ทางสังคมในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง กระทั่งสัมวิทยาได้กลายมาเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่

เปิดเส้นทางไปสู่การศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมยุคโพสต์โมเดิร์นนิสม์อีกด้วย โดยเฉพาะในวงการสังคมวิทยาและภาษาศาสตร์ (ธีรยุทธ บุญมี, 2558)

ทฤษฎีสัญศาสตร์นี้มีรายละเอียดที่ซับซ้อน แต่ก็มีที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาและอธิบายสังคมผ่านการใช้การวิเคราะห์ “ภาษา” ทั้งระบบ ซึ่งโซซูร์ได้แบ่งระบบของภาษาหรือสัญยะออกเป็น 2 ส่วน (Saussure, 1981) โดยส่วนแรก คือ “ตัวหมาย (Signifier)” คือ ส่วนที่เป็นภาษา (Langue) คำพูดที่เปล่งเสียงออกมา หรือ “สิ่งอื่น ๆ” ที่ทำให้เกิดความหมาย (รวมถึงความเคลื่อนไหวหรือปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบต่าง ๆ) อย่างไรก็ตาม ตัวหมายนี้ไม่ได้เป็นวัตถุรูปธรรม แต่เป็นรอยประทับของภาพและเสียงที่เกิดขึ้นในสมองของเรา (ธีรยุทธ บุญมี, 2558) ซึ่งทำหน้าที่เพื่อระบุถึงสิ่ง ๆ หนึ่ง และส่วนที่สอง คือ “ความคิดที่ถูกหมาย (Signified)” คือ ส่วนที่เป็นความคิดหรือความหมายที่เกิดขึ้นประกอบกับตัวหมายนั้น หรือเป็นความหมายของตัวหมายที่เราระบุถึง เช่น เมื่อเราพูดหรือได้ยินคำว่า “การประชุมประທัง” คำที่เราพูด ได้ยิน หรือได้เห็นก็คือตัวหมาย ส่วนความหมายของการประชุมประທังที่เรานึกถึง และนิยามให้กับสิ่งที่เราพูดหรือได้ยินได้เห็นนั้นก็คือ ความคิดที่ถูกหมาย ดังนั้น การวิเคราะห์ระบบของภาษาหรือระบบของสัญยะตามแนวทางของโซซูร์ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ตัวหมาย (Signifier) กับความคิดที่ถูกหมาย (Signified) ซึ่งตัวหมาย คือ รูปของสัญยะที่เราระบุถึง หรือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความหมาย ส่วนความคิดที่ถูกหมาย ก็คือความคิดเกี่ยวกับตัวหมายที่เราระบุถึงหรือเป็นความหมายของตัวหมายนั้น ๆ

สิ่งที่น่าสนใจ คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวหมายกับความคิดที่ถูกหมาย จะไม่ตายตัว ตัวหมายหรือคำหนึ่ง ๆ อาจจะมีหลายความหมายที่แตกต่างออกไปหรืออาจจะมีหลายความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นต่างจากความหมายเดิม แต่ตัวหมายหรือสัญยะยังมีลักษณะคงเดิม ยังเป็นคำเดิมหรือเสียงเดิม (สุภาวศ์ จันทวานิช, 2557) ประเด็นนี้เองเป็นความน่าสนใจของแนวคิดสัญวิทยาที่สามารถนำไปใช้พัฒนาในการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมในยุคหลังสมัยใหม่ที่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามที่จะแสวงหา

“ความจริง” ของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้น ด้วยการเข้ารหัสและถอดรหัส เพื่อทำความเข้าใจกับความสัมพันธ์และโครงสร้างต่าง ๆ ในเชิงลึก กระทั่ง โรล็องด์ บาร์ต ได้นำแนวคิดสัญวิทยาดังกล่าวนี้ ไปพัฒนาต่อยอดจนนำไปสู่การก่อตัวของแนวคิดการวิเคราะห์ “มายาคติ” ที่พยายามแสวงหาความสัมพันธ์และความจริงที่ถูกซ่อนอยู่ภายใต้เงาเคลือบของชุดมายาคติต่าง ๆ ของสังคมในยุคโพสโมเดิร์นนิสม์นี้ (นพพร ประชากุล, 2547)

แนวคิดมายาคติ ถูกพัฒนาขึ้นมาโดย โรล็องด์ บาร์ต (Roland Barthes: 1915 -1980) นักคิดชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้รับการยอมรับจากนักวิชาการว่า เป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมในยุคโพสโมเดิร์นนิสม์อย่างยิ่ง ซึ่งแนวคิดหลักของโรล็องด์ บาร์ต อธิบายว่า “มายาคติ” เป็นชุดแนวคิดที่ห่อหุ้มความจริงบางประการและเคลือบฉาบสัญญาณต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งมายาคติเป็นการสื่อความหมายด้วยการเข้ารหัสตัวหมายหรือสัญญาณ (Encoding) เพื่อสร้างความหมาย คติความเชื่อ อุดมการณ์หรือแนวคิดชุดหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็น “ความหมายแฝง” อันไม่ใช่ความหมายที่แท้จริงให้เกิดขึ้นเพื่อเป้าหมายบางประการและทำการกลบเกลื่อนความจริง (Truth) บางชุด จนกระทั่งชุดความหมายแฝงนั้นสร้างการรับรู้ คั่นเคย และทำให้คนเชื่อ กระทั่งคนเหล่านั้นมองเป็นเรื่องธรรมชาติโดยไม่รู้ตัวว่ามีมายาคติครอบอยู่ ซึ่งไม่ใช่การหลอกแต่เป็นการลวงให้เชื่อโดยกลบเกลื่อนความจริงด้วยชุดความหมายแฝงเพื่อเป้าหมายบางอย่าง ดังนั้น การวิเคราะห์มายาคติ จึงต้องทำการถอดรหัส (Decoding) เพื่อวิเคราะห์ความหมายแฝงที่ทำหน้าที่กลบเกลื่อนความจริงจนเป็นธรรมชาติ แล้ววิเคราะห์หาชุดความจริงที่ซ่อนอยู่ภายใต้มายาคติและความหมายแฝงดังกล่าว ดังนั้น แนวทางในการวิเคราะห์มายาคติของบาร์ต จึงเป็นระเบียบวิธีที่ถูกนำมาใช้ในการแสวงหา “ความจริง” ที่ซ่อนอยู่ภายใต้สัญญาณนั้น ๆ ซึ่งถูกมายาคติเคลือบฉาบชุดความหมายหรือชุดความจริงดังกล่าวอยู่ โดยมายาคติจะทำหน้าที่ในการสื่อความหมายผ่านสัญญาณซึ่งเป็นตัวที่เชื่อมโยงความคิดเข้ากับภาพจนเกิด

เป็นชุดความหมายหนึ่ง ๆ ออกมา ซึ่งความหมายที่เกิดขึ้นอาจเป็นความหมายชุดใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์หรือสิ่งที่สื่อความหมายเลยก็ได้ อย่างไรก็ตาม มายาคติไม่จำเป็นต้องสื่อผ่านภาษาพูดหรือตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถสื่อผ่านสิ่งอื่น ๆ ได้ เช่น วิดีโอ ภาพ กีฬา อาหาร สิ่งของ วาทกรรม ปรากฏการณ์ทางสังคม หรือวัฒนธรรม ฯลฯ (Barthes, 1972) ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้ ล้วนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับมายาคติโดยตรงผ่านกระบวนการเชื่อมโยงความคิดและการสร้างความหมาย (Sontag, 1982)

บาร์ตได้นำสัญลักษณ์ของโซซูร์มาพัฒนาสู่การวิเคราะห์มายาคติ เนื่องจากสัญลักษณ์ของโซซูร์เน้นการวิเคราะห์และทำความเข้าใจกับโครงสร้างและความหมายเบื้องต้นของสัญลักษณ์เท่านั้น ในขณะที่แนวคิดการวิเคราะห์มายาคติของบาร์ตไม่ได้มองแค่ความหมายเบื้องต้นของสัญลักษณ์ แต่ได้แสวงหาระเบียบวิธีในการศึกษาความหมายระดับที่สองของสัญลักษณ์ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับค่านิยม อุดมการณ์ เจตนาารมณ์ซ่อนเร้น วัฒนธรรม หรือแนวความคิดต่าง ๆ นอกเหนือออกไปจากความหมายเบื้องต้นของสัญลักษณ์ ซึ่งมีสถานะเป็น “มายาคติ” ตามแนวทางการศึกษาของบาร์ตนั่นเอง (นพพร ประชากุล, 2547) ซึ่งบาร์ตมองว่า วัฒนธรรมสมัยใหม่เป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีความหมายซ่อนเร้นอยู่หลายชั้น จนนำมาสู่การพัฒนาระเบียบวิธีในการวิเคราะห์มายาคติ สัญลักษณ์ ตัวบท และการวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งถูกนำมาปรับใช้ในงานศึกษาด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์เป็นวงกว้าง

5. ความสำคัญของสัญลักษณ์และมายาคติต่อการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่มีความเป็นกึ่งวิชาชีพหรือไม่ได้มีสถานะที่มีความเป็นวิชาชีพเต็มตัวเหมือนสายสังคมศาสตร์อื่น ๆ เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ นอกจากนี้ ทฤษฎีหลักของสาขาวิชายังมีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้รัฐประศาสนศาสตร์มีสถานะเป็นศาสตร์ประยุกต์ที่สามารถนำแนวคิด ทฤษฎี

หรือองค์ความรู้จากสาขาวิชาอื่น ๆ มาปรับใช้ในระเบียบวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น สังคมวิทยา วิทยาการจัดการ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือ ภาษาศาสตร์ ฯลฯ ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้รัฐประศาสนศาสตร์ถูกวิพากษ์วิจารณ์ จากนักวิชาการเป็นวงกว้างต่อสถานภาพของสาขาวิชาและพรมแดนองค์ความรู้ที่ไม่แน่ชัด (van Thiel, 2022) ส่งผลให้ระเบียบวิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของรัฐประศาสนศาสตร์มีลักษณะแบบการ “เช่าซื้อ” ทฤษฎีหรือแนวคิดจากศาสตร์อื่น ๆ มาสร้างแนวทางของตนเอง เพื่อแสวงหาคำตอบและอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นแต่รัฐประศาสนศาสตร์ในฐานะสาขาวิชาก็ไม่ได้เป็นเจ้าของแนวคิดหรือมีทฤษฎีหลักเป็นของตัวเองที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทำให้รัฐประศาสนศาสตร์ยังขาดความเป็นเอกลักษณ์ของวิชา (พิทยา บวรวัฒนา, 2541)

อย่างไรก็ตาม รัฐประศาสนศาสตร์มีสถานภาพทางการศึกษาที่เป็นทฤษฎีระดับกลาง (Mind-rang Theory) ซึ่งมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ เพราะเป็นทฤษฎีที่ไม่มีความแน่นอนตายตัว เนื่องจากทฤษฎีหรือแนวคิดที่นำมาศึกษาปรากฏการณ์ในทางรัฐประศาสนศาสตร์สามารถพิสูจน์ใหม่และหักล้างได้เสมอ (Kuhn, 1962) ตลอดจนข้อสรุปในการศึกษานั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามฐานของปรากฏการณ์รูปธรรมที่ได้ศึกษาหรือข้อสรุปบางอย่างอาจใช้ได้ ถูกต้อง และเป็นจริงเฉพาะบางบริบทเท่านั้น แต่ยังเป็นทฤษฎีที่ไม่มั่นคง ซึ่งรัฐประศาสนศาสตร์ทำให้ได้ข้อสรุปที่เป็นสมมติฐาน เพื่อให้นำไปสู่การตรวจสอบพิสูจน์ความจริงต่อไป (สุภางค์ จันทวานิช, 2557) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมยุคหลังสมัยใหม่ยังทำให้สภาพความเป็นระเบียบวิธีในการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ไร้ตัวตนด้วยการแอบอิง “เช่าซื้อ” แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาศึกษาอธิบาย และทำความเข้าใจสังคมมากขึ้น

สำหรับภาวะสังคมยุคหลังสมัยที่เต็มไปด้วยความไร้ระเบียบและสังคมแห่งสัญญาญนี้ ทฤษฎีสัญญาวิทยาและมายาคติสามารถก้าวเข้ามามีอิทธิพลต่อการยกระดับระเบียบวิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น จากแต่เดิมที่แนวคิดเหล่านี้ถูกใช้กันมากในทางภาษาศาสตร์และวรรณกรรม ในยุคหลังสมัยใหม่นี้สัญญาวิทยาและมายาคติได้ทำให้นักวิชาการในสายสังคมศาสตร์อื่น ๆ รวมถึงรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัยเชิงวิพากษ์และวิธีการตีความเพื่อค้นหาความหมายและความจริงที่ซ่อนอยู่ในสัญญาญต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ตลอดจนการทำความเข้าใจโครงสร้างเชิงลึกที่มีผลต่อการก่อตัวของปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น ระเบียบวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ จึงไม่ควรที่จะละเลยความสำคัญของแนวคิดที่ว่าด้วยสัญญาวิทยาและมายาคติไปได้ เพราะสัญญาวิทยาและมายาคติมีระเบียบวิธีและขอบเขตแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาทางสังคมศาสตร์ได้อย่างยืดหยุ่นและกว้างขวาง โดยเฉพาะปรากฏการณ์ในภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความซับซ้อนนี้

ในยุคสังคมโพสต์โมเดิร์นที่ไม่มีอะไรแน่แท้ตายตัว มีภาวะเสมือนความจริงที่ล้าเกินจริง ตลอดจนปรากฏการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนมีความหมายซ่อนอยู่หลายชั้น ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับความจริง ค่านิยม และอุดมคติอื่น ๆ ดังนั้น ระเบียบวิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมภายใต้ภาวะของสังคมหลังสมัยใหม่นี้ต้องตระหนักถึงความสำคัญต่อระเบียบวิธีเชิงการตีความ (Critical Perspectives) และการรื้อสร้างความหมายเพื่อทำความเข้าใจกับความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ในกระบวนการหรือปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้ได้ เช่นเดียวกับระเบียบวิธีในการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นแขนงวิชาหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่ไม่มีทฤษฎีในการศึกษาแน่นอนและมีสถานภาพของความเป็นวิชาชีพแบบไร้ตัวตน สถานภาพของวิชารัฐประศาสนศาสตร์จึงตกอยู่ในสภาพที่ขาดเอกลักษณ์ของสาขาวิชา (พิทยา บวรวัฒนา, 2541) ที่ต้องแอบอิงแนวคิดและ

ทฤษฎีจากสาขาวิชาอื่นมา เพื่อทำการศึกษารากฐานและอธิบายถึงข้อสรุปที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือได้รับการยอมรับมากนักเพราะล้วนมีข้อสรุปใหม่และหักล้างได้เสมอ

หากพิจารณาถึงภาวะสังคมยุคโพสต์โมเดิร์นจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐประศาสนศาสตร์จะต้องปรับตัวและให้ความสำคัญกับการประยุกต์ระเบียบวิธีในการศึกษารากฐานทางสังคมเพื่อค้นหา “ความจริง” ที่เกิดขึ้นในพลวัตของสังคมที่เต็มไปด้วย สัญญาและมายาคติผ่านกระบวนการผลิตซ้ำ และการกลบเกลื่อนความจริงในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาและอธิบายรากฐานทางสังคมแบบ “ตีความหมาย” “การถอดรหัส” และ “การวิเคราะห์ความจริง” ภายใต้กรอบทฤษฎีสัญญาและมายาคติมีอิทธิพลและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ เพราะระเบียบวิธีในการศึกษาแบบตีความและแสวงหาความจริงที่เป็นระบบมีความละเอียด และทำการศึกษาระบบย่อยแบบแยกส่วนอย่างเป็นโครงสร้าง อันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์สัญญาแบบระบบของภาษาที่นำมาอธิบายรากฐานทางสังคมอย่างลึกซึ้ง ระเบียบวิธีในการศึกษาสังคมของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่แบบการตีความและแสวงหาความจริงในลักษณะนี้ สามารถนำไปอธิบายรากฐานทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้อย่างครอบคลุม ทั้งพฤติกรรมองค์การการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมองค์การ ทฤษฎีองค์การยุคหลังสมัยใหม่ การสื่อสารองค์การ ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารภาครัฐแนวหลังใหม่ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี หรือวัฒนธรรม ตลอดจนปรากฏการณ์จากสัญญาและมายาคติที่มีผลต่อการเลือกตั้ง ฯลฯ ซึ่งการนำทฤษฎีสัญญาและมายาคติมาใช้ในการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาความเข้าใจปรากฏการณ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ที่ควรยึดความสำคัญกับการศึกษาปรัชญาแบบใหม่ที่ถือว่าข้อเท็จจริงและค่านิยมไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ต้องอาศัยระเบียบวิธีศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ในเชิงลึกอย่างเป็น

ระบบที่ให้ความสำคัญกับโลกแห่งความเป็นจริงภายใต้ภาวะที่มีทั้งความเป็นระเบียบ (Order) และความไร้ระเบียบ (Chaos) ที่เกิดขึ้นในสังคม (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549) ตลอดจนอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ยิ่งทำให้เห็นความจำเป็นของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่จะต้องให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีการศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยาผ่านการประยุกต์ใช้สัญวิทยาและมายาคติเพื่อเข้าใจข้อเท็จจริงในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม สำหรับประโยชน์ของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสัญวิทยาและการวิเคราะห์มายาคติที่มีต่อการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่นี้สามารถจำแนกได้ 5 ประเด็น ได้แก่

1. ทำให้รัฐประศาสนศาสตร์ต้องตระหนักถึงการให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างเป็นระบบแบบแยกส่วนย่อยในการศึกษา แต่ไม่แยกความสัมพันธ์โยงใยกันของแต่ละส่วนในปรากฏการณ์ที่ได้ทำการศึกษาผ่านกระบวนการศึกษาสังคมแบบปรากฏการณ์วิทยาด้วยการวิเคราะห์สัญยะ แยกส่วน รื้อสร้าง และวิเคราะห์ความหมายของปรากฏการณ์ ทำให้การศึกษามีความละเอียด ลึกซึ้ง และสามารถเข้าใจ “ความจริง” ของปรากฏการณ์ที่ศึกษาแบบครอบคลุม “ทั้งระบบ”

2. ทำให้การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ต้องสนใจการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบทวิวิทยา ภายใต้ภาวะความเป็นระเบียบและความไร้ระเบียบในสังคมยุคหลังสมัยใหม่ กล่าวคือ รัฐประศาสนศาสตร์ต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาปัจจัยหลักและบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลต่อกระบวนการสร้างความหมายและบิดเบือนข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์ที่ศึกษา มีผลทำให้รัฐประศาสนศาสตร์ต้องศึกษาปรากฏการณ์แบบ “หลายชั้น” ไม่ใช่แต่เพียงผิวเผินเพราะจะทำให้การศึกษาพบเพียงความหมายเบื้องต้นของปรากฏการณ์ที่อาจเป็นมายาคติหรืออาจเป็นความหมายที่ถูก

บิดเบือนเคลือบฉาบอยู่ เนื่องจากปรากฏการณ์ทางสังคมในภาวะยุคหลังสมัยใหม่มีความหมายแฝงอยู่หลายชั้น ซับซ้อน และเป็นระบบเต็มไปด้วยภาวะเสมือนจริงที่ล้ำเกินจริง

3. สร้างความตระหนักรู้ต่อการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ในการให้ความสำคัญต่อระเบียบวิธีการศึกษาแบบการ “ตีความ” “ถอดรหัสปรากฏการณ์ทางสังคม (Decoding)” และ “การแสวงหาความจริง (Truth)” ร่วมกับระเบียบวิธีการศึกษาทางสังคมศาสตร์แบบอื่น ๆ เพราะลำพังเพียงแต่อาศัยการศึกษาแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) ที่มีความไม่ยืดหยุ่นแบบวิทยาศาสตร์ย่อมไม่เพียงพออยู่แล้ว หรือแอบอิงนำแนวคิดการศึกษาทางสังคมศาสตร์รูปแบบอื่น ๆ มาใช้ศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมในภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความไร้ และเป็นสังคมแห่งสัญญา หากยึดแนวทางการศึกษาวิธีใดวิธีหนึ่งเป็นสรณะแล้วก็ย่อมไม่สามารถทำความเข้าใจต่อความหมาย “ที่แท้จริง” ของปรากฏการณ์ทางสังคมได้ หากไม่ประยุกต์ใช้หรือให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีการศึกษาแบบตีความของสัญญาวิทยาและการวิเคราะห์มายาคติ

4. สัญญาวิทยาและมายาคติยังมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อระเบียบวิธีในการศึกษาการบริหารรัฐกิจยุคหลังสมัยใหม่ โดยเฉพาะทฤษฎีองค์การยุคหลังสมัยใหม่ พฤติกรรมองค์การ และวัฒนธรรมองค์การในยุคหลังสมัยใหม่ เพราะสัญญาวิทยาและมายาคติสามารถสร้างคำอธิบายต่อการตีความหมายพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์การได้อย่างลึกซึ้ง และเป็นระบบอย่างมีโครงสร้างแบบแผน อันจะทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การได้อย่างครอบคลุมทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกองค์การ และบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องผ่านการวิเคราะห์แบบสัญญาวิทยาและถอดรหัสความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์การยุคหลังสมัยใหม่ อันจะมีผลทำให้บทบาทของรัฐประศาสนศาสตร์ต่อการวิเคราะห์ทฤษฎีองค์การยุคหลังสมัยใหม่ มีบทบาทสำคัญและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

5. สร้างความตระหนักให้แก่การศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในภาวะยุคหลังสมัยใหม่ต่อการแสวงหาและศึกษา “ข้อเท็จจริง” ของความเป็นนามธรรมในสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ และ “ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เป็นรูปธรรม” ซึ่งโยงใยกับการ “ผลิตซ้ำ” ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ส่งผลให้วิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งแต่เดิมส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาเรื่องกระบวนการ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องหันมาให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีความเป็นนามธรรม จิตสำนึก ค่านิยม วัฒนธรรม การให้คุณค่า และสร้างความหมายหรือปัจจัยนามธรรมอื่น ๆ ที่มีผลให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบต่างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6. บทส่งท้าย

วิวัฒนาการของระเบียบวิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทที่แปรเปลี่ยนไปในแต่ละภาวะสมัย ตั้งแต่ช่วงก่อนสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ต่อมาในยุคสมัยใหม่หรือยุคแห่งความรู้แจ้งของภูมิปัญญา (Enlightenment) ก็ให้ความสำคัญกับการศึกษาและอธิบายสังคมด้วยวิธีแบบปฏิฐานนิยม (Positivism) ซึ่งเน้นการศึกษาเชิงประจักษ์แบบวิทยาศาสตร์ผูกขาดการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม แต่ต่อมายุคหลังสังคมสมัยใหม่ในช่วงศตวรรษที่ 19 (Hassan, 2006) ได้เริ่มมีการศึกษาและอธิบายสังคมแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenonism) และปฏิเสธการผูกขาดระเบียบวิธีในการศึกษาสังคมแบบปฏิฐานนิยมเป็นที่ตั้ง และให้ความสำคัญกับการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมในภาวะที่สังคมเต็มไปด้วยความไร้ระเบียบ (Chaos) และเป็นสังคมแห่งสัญลักษณ์ ในขณะที่การปรับตัวต่อการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ก็ยังขาดเอกลักษณ์และตัวตนของลักษณะวิชาที่ชัดเจน (พิทยา บวรวัฒนา, 2541) ทำให้ต้องหยาบยืมแนวคิดและทฤษฎีของศาสตร์อื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีลักษณะแบบการ “เช่าซื้อ” ทฤษฎีจากศาสตร์อื่น ๆ มาใช้เป็นวิธีในการศึกษาแต่รัฐประศาสนศาสตร์ยังไม่มีทฤษฎีที่เป็นมาตรฐานและได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ

กระนั้นก็ตาม ทฤษฎีสัญญาวิทยาของโซซูร์ และแนวคิดการวิเคราะห์มายาคติของบาร์ตส มีผลต่อการเบิกเส้นทางในการศึกษาสังคมยุคโพสต์โมเดิร์น (ธีรยุทธ บุญมี, 2558) และมีคุณประโยชน์ต่อการสร้าง “ความตระหนัก (Realization)” ในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีดังกล่าวร่วมกับวิธีการศึกษาของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่อย่างยิ่ง เพราะทำให้รัฐประศาสนศาสตร์ตระหนักถึงสถานภาพของภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยสัญญาณ มายาคติ และความไร้ระเบียบ การจะทำความเข้าใจกับ “ความจริง” ที่เกิดขึ้นของปรากฏการณ์ทางสังคมได้ รัฐประศาสนศาสตร์จึงต้องอาศัยสัญญาวิทยา และการตีความตลอดจนระเบียบวิธีในการแสวงหาความหมายและความจริงรูปแบบต่าง ๆ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่เกิดขึ้นให้มีความสมบูรณ์ และลึกซึ้ง

บทความนี้ผู้เขียนพยายามแสดงให้เห็นว่า สัญญาวิทยา (Semiology) และการวิเคราะห์มายาคติ (Mythology) ได้เข้ามามีบทบาทและมีคุณประโยชน์ต่อการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม และสถานภาพของรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญ หากสามารถนำกรอบแนวคิด ทฤษฎีสัญญาวิทยากับมายาคติมาประยุกต์ใช้กับระเบียบวิธีในการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ (Post Modernity) ได้อย่างเหมาะสมก็จะทำให้เข้าใจความจริง ความหมาย ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการของปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นได้อย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตาม ในภาวะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ได้มีการนำแนวคิดสัญญาวิทยาและมายาคติไปประยุกต์กับการศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในทางเศรษฐศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วรรณกรรม รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา ดังนั้นรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่นี้ จึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะเพิกเฉยต่อทฤษฎีดังกล่าวนี้ และจำเป็นอย่างยิ่งเช่นกันที่จะต้องให้ความสำคัญกับ “สัญญาวิทยา” และ “มายาคติ” ต่อการศึกษาสังคมในภาวะยุคหลังสมัยใหม่นี้อย่างละเอียดละอามีได้

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยควรให้แบ่งปรากฏการณ์ที่วิเคราะห์ออกเป็น 2 ระดับ คือ ปรากฏการณ์ในฐานะตัวหมาย (Signifier) กับการวิเคราะห์ความคิดที่ถูกหมาย (Signified) ดังนั้นปรากฏการณ์ทางสังคม การเมือง หรือการบริหารกิจการสาธารณะที่นำมาศึกษาจะต้องทำการถอดรหัส (Decoding) เพื่อวิเคราะห์ ตีความ หรือแสวงหาความหมายแฝงที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ได้ว่า ความหมายแฝงดังกล่าวทำหน้าที่กลบเกลื่อนความจริงบางประการอะไรไว้ จากนั้นจึงวิเคราะห์หาชุดความจริงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความหมายแฝงหรือมายาคติของปรากฏการณ์ดังกล่าว ด้วยวิธีการในการศึกษายุคหลังสมัยใหม่ที่นำเอาแนวคิดสัญวิทยา (Semiology) และมายาคติ (Myth) มาบูรณาการร่วมกับการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ในลักษณะนี้ จะทำให้ผู้ศึกษามีโอกาสสร้างทฤษฎีข้อถกเถียง หรือชุดคำอธิบายใหม่ ๆ ต่อปรากฏการณ์การบริหารกิจการสาธารณะในศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยขยายพรมแดนองค์ความรู้ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ให้กว้างขวางออกไป และมีความร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น

References

- Amphon Tamrongluksana (Ed.). (2015). *Postmodern Public Administration and Political Science*. Bangkok: Textbook and Publication Project, Faculty of Political Science, Thammasat University.
- Apinya Fuangfuskul. (2003). *Identity: A review of theories and conceptual frameworks*. Bangkok: National Research Council of Thailand, Sociology Section.
- Barthes, D.R. (1972). *Mythologies*. Translated by Annette Lavers. London: Jonathan Cape.
- Bogason, P. (2001). Postmodernism and American Public Administration in the 1990s. *Administration & Society*, 33(2), 165-193.

- Chairat Jaroensino-larn. (2008). *Language and politics/political being*. Bangkok: Thammasat University Press.
- Frederickson, G., H., & Kevin, S., B. (2018) *The public administration theory primer*. Westview Press.
- Hassan, I. (2006). *From postmodernism to postmodernity: The local/global context*. Retrieved May 16, 2015 from [www.ihabhassan.com/From Postmodernism to Postmodernity](http://www.ihabhassan.com/From-Postmodernism-to-Postmodernity)
- Kanchana Kaewthep & Somsuk Hinwiman. (2008). *The stream of political economy theorists and communication studies*. Bangkok: Parbpim.
- Kuhn, T. (1962). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: University of Chicago Press.
- Liotard, J. (1984). *The postmodern condition: A report on knowledge* (Translated by Geoffrey Bennington and Brian Massumi). Minnesota: University of Minnesota Press.
- Marini, F. (1971). *Toward a new public administration: The minnow brook perspective*. Saranton: Chandler Pub.co.
- Nopporn Chantaranamchoo. (2016). Development education: Diversity of paradigms in education development. *Silapakorn Journal*, 38(2), 150-171.
- Nopporn Prachakul. (2004). *Introduction to the translation of roland barthes's mythologies*. (translated by Wannapim Ankasirisap) Bangkok: Kobfai Publishing.
- Pittaya Bowornwathana. (1998). *Public administration: Theories and approaches (1887-1970)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Prayuth Songklin. (2018). *Postmodern public administration* (2nd ed.). Maha Sarakham: Apichart Printing.
- Ram Chotikutt. (2007). Nietzsche and the Dawn of Postmodernity. *Journal of Political Science and Public Administration*, 41(2), 70-87.
- Riccucci, N., M. (2010). *Intellectual heritage and theoretical developments*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Samrit Yossomsak. (2006). *Public administration: Concepts and theories*. Bangkok: Expernet Publishing.
- Saussure, F. (1981). *Course in general linguistics* (trans. Baskin, Wade). London: Faontana/Collins.
- Sedgwick, P., R. (1995). *Nietzsche: A critical reader*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Slattery, M. (2003). *Key ideas in sociology*. Cheltenham: Nelson Thornes.
- Sontag, S. (1982). *Barthes: Selected writing*. London: Jonathan Cape.
- Supang Chantawanich. (2014). *Sociological theory* (6th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Teerayuth Boonmee. (2015). *Ferdinand de saussure's semiotic revolution: Path to postmodernism*. Bangkok: Vipasa Publishing.
- Torfing, J., & Traintafillou, P. (2013). What's in a Name? Grasping New Public Governance as a Political-Administrative System. *International Review of Public Administration*, 18(2), 9-25.
- van Thiel, S. (2022). *Research methods in public administration and public management: An introduction* (2nd edition). New York: Routledge.

